

List Otwarty do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego P. Dariusza Wiczkorka

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

W.P.

Dariusz Wiczorek

Szanowny Panie Ministrze!

W ostatnich dniach uzyskaliśmy informację o przygotowywanym Rozporządzeniu w sprawie wykazu czasopism naukowych.

Z wielkim zdumieniem odczytaliśmy, że wśród adresatów wystąpienia Ministerstwa o skonsultowanie tego projektu, systemowo pominięto przedstawicieli licznych organizacji pozarządowych. Pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że twórcze środowiska zawodowe, w tym m.in. inżynierskie, medyczne, humanistyczne, przyrodnicze, ekonomiczne, społeczne, o zarządzaniu, a także związane z nimi środowiska naukowe są zrzeszone w licznych krajowych i międzynarodowych, a mających siedzibę w Polsce, stowarzyszeniach naukowych. W skład tych Stowarzyszeń wchodzi tysiące pracowników naukowych zatrudnionych w licznych jednostkach naukowych uczelnianych, instytutowych przemysłowych i Polskiej Akademii Nauk oraz Sieci im. I. Łukasiewicza, a także w prywatnych lub przemysłowych centrach naukowo-badawczych. Członkowie tych Stowarzyszeń żywo są zainteresowani we właściwej ocenie ich dorobku naukowego i twórczego oraz działalności wdrożeniowej i ochronie ich własności intelektualnej. Nie podejmując dyskusji, czy punktowa ocena publikacji naukowych i naukowo-technicznych jest adekwatną i jedyną formą oceny dorobku naukowego i zawodowego wymienionej szerokiej grupy zawodowej, uważamy, że celowym z punktu widzenia Ministerstwa byłoby zasięgnięcie oddolnej opinii tego środowiska w tej sprawie, a nie tylko gremiów kierowniczych, w tym Konferencji Rektorów KRASP, Prezydium PAN i PAU oraz innych organów centralnych. Reprezentując sporą część środowiska, zwłaszcza inżynierskiego, Akademia Inżynierska w Polsce w porozumieniu z Naczelną Organizacją Techniczną czuje się zobowiązana do zajęcia stanowiska w tej sprawie. W sposób bezdyskusyjny w proponowanym tekście Rozporządzenia przyjmuje się, że podstawą dorobku naukowego poszczególnych pracowników naukowych, jak i całych jednostek, jest ocena punktowa publikacji naukowych. Założono przy tym, że w sposób niemal automatyczny ocenione zostaną wszystkie światowe czasopisma naukowe z rozbiem na

poszczególne dyscypliny naukowe ustalone w Polsce. Podstawą oceny będą światowe i uznane bazy danych, głównie SCOPUS obejmująca ponad 42 000 recenzowanych czasopism z całego świata i Web of Science obejmująca natomiast ponad 32 000 czasopism z 80 krajów. Baza danych Scopus zawiera więcej indeksowanych artykułów i obejmuje szeroki zakres czasopism open access i recenzowanych, zapewniając globalny przegląd wyników badań w szerokim zakresie dyscyplin naukowych. Web of Science oferuje obszerne cytowania według źródła i znaczną ilość literatury naukowej opublikowanej w przeszłości i chociaż zapewnia kompleksowe wyszukiwanie cytowań z mniejszej liczby czasopism, zapewnia jednak bardziej kompleksowy wgląd w historię badań w analizowanym obszarze. Zdecydowana większość czasopism referowanych przez Web of Science jest zawarta w znacznie szerszej bazie SCOPUS. Można zatem bez istotnych błędów ograniczyć analizę czasopism do bazy SCOPUS.

Baza SCOPUS obejmuje m.in. 571 czasopism wydawanych w Polsce. Oprócz nielicznych światowych monopolistów wydawniczych, wśród wydawców tych czasopism znajdują się instytucje naukowe, głównie instytuty lub jednostki Polskiej Akademii Nauk oraz Sieci im. I. Łukasiewicza, wydawnictwa uczelniane oraz liczne stowarzyszenia naukowe i zawodowe. Zwracamy uwagę, że dorobek publikacyjny tych czasopism naukowych, często funkcjonujących od dziesiątków lat, zapewnił im sukces potwierdzony w bardzo trudnej i wieloletniej procedurze weryfikacyjnej przez bazę SCOPUS i notowanych w tej bazie przez kolejne lata. Zwracamy uwagę, że te czasopisma w najbardziej dojrzały możliwy sposób promują dorobek Polskiej Nauki, a fakt, że licznie publikują w nich swoje prace także autorzy z wielu innych krajów Świata, świadczy o ich uznanej pozycji międzynarodowej. Baza SCOPUS przyznaje i systematycznie corocznie publikuje wyniki oceny każdego z 571 cytowanych polskich czasopism, z podziałem na 4 kwartyly Q1, Q2, Q3 i Q4. W interesie Polskiej Społeczności Naukowej oraz w ogólności w interesie Polski, jest wspieranie tego dorobku przez systemowe rozwiązania wprowadzane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej. Sprawa ma podwójny kontekst.

Wsparcie moralne, a w ślad za tym wsparcie finansowe działalności wydawniczej tych czasopism wyróżnionych przez referowanie w uznanej światowej bazie danych SCOPUS, stanowi warunek sine qua non dalszego wydawania tych czasopism. Stanowią one ważny dowód aktywności naukowej Polskiego Środowiska Naukowego, zauważalny w skali światowej. Polska Racja Stanu wymaga, aby tę działalność szeroko wspierać, wykorzystując wszelkie narzędzia dostępne Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej, w celu szerokiej promocji w tych czasopismach osiągnięć naukowych Polskiego Środowiska Naukowego. Z drugiej strony w indywidualnym interesie każdego naukowca jest jak najkorzystniejsze "sprzedanie" wyników własnej pracy, a skoro miarą skuteczności tych starań jest maksymalizacja punktów uzyskanych za każdą kolejną publikację, wszyscy starają się swoje wyniki badań publikować w czasopismach o najwyższej punktacji wskazanej w wykazie zatwierdzonym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Naturalnym byłoby, aby prace te były w sporym zakresie publikowane w Polsce, wzmacniając międzynarodową pozycję tych czasopism i ogólnie Polskiej Nauki, wszakże jedynie wówczas, jeżeli zapewni to uzyskanie odpowiednio wysokiej punktacji. W przeciwnym razie artykuły są wysyłane do innych zagranicznych czasopism, w praktyce bardzo często do Chin. Zwykle wiąże się to też z koniecznością wyprowadzania za granicę z jednostek naukowych, głównie budżetowych (a

zatem objętych podatkami), sporych kwot pieniężnych zwykle w przeliczeniu 10-15 tysięcy złotych PLN na każdą publikację. Z pewnością te pieniądze stanowiące sumarycznie w skali Kraju wielomilionowe wydatki, zainwestowane w polskie czasopisma naukowe w wysokości nie większej niż 30-40% wymienionej kwoty, spowodowałyby znaczne wzmocnienie każdego z polskich czasopism naukowych oraz znaczne oszczędności budżetowe polskich jednostek naukowych.

Należy zdać sobie sprawę, że sumaryczny wkład wymienionych 571 czasopism naukowych stanowi istotny wkład w dorobek kulturowy i cywilizacyjny Polski, chociaż z oczywistych względów (aby być zrozumianym w Świecie) wymagane jest stosowanie języka angielskiego, wobec czego niemożliwe staje się promowanie języka polskiego. Niezależnie od tego jest to silny promocyjny dorobek Kraju, stanowczo niedoceniany np. w porównaniu do promowania sportu w skali międzynarodowej. Wymienione czasopisma stanowią silną reprezentację Polski na arenie międzynarodowej i warto by to było zauważane, doceniane i promowane. Występując w imieniu sporej części Polskiego Środowiska Naukowego, Akademia Inżynierska w Polsce przedstawia niniejszy List Otwarty do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego P. Dariusza Wieczorka.

Wnioskujemy o wprowadzenie odrębnej grupy czasopism wydawanych przez polskich wydawców referowanych w Bazie SCOPUS i zamieszczenie w tekście Rozporządzenia następujących zapisów:

§ n

1. W celu szczególnej promocji osiągnięć wydawniczych i kulturowych Polskiego Środowiska Naukowego wprowadza się odrębną kategorię czasopism wydawanych przez polskich wydawców referowanych w Bazie SCOPUS.

2. Czasopismom naukowym, o których mowa w § n ust. 1 przypisuje się co najmniej 70 punktów.

3. Czasopismo naukowe może zostać nie ujęte w zestawieniu, o którym mowa w ust. 1, w razie stwierdzenia, że nie posiada ono ustalonej procedury recenzji naukowej oraz nie przestrzega zasad etyki publikacyjnej zgodnych z wytycznymi Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej (COPE – Committee on Publication Ethics). Decyzja taka wymaga sporządzenia uzasadnienia.

3. Czasopismom naukowym, o których mowa w ust. 1 przypisuje się:

a) 200 punktów, jeżeli wartość kwartyłowa w bazie Scopus lokuje je w kategorii Q1;

b) 140 punktów, jeżeli wartość kwartyłowa w bazie Scopus lokuje je w kategorii Q2;

c) 100 punktów, jeżeli wartość kwartyłowa w bazie Scopus lokuje je w kategorii Q3;

d) 70 punktów, jeżeli wartość kwartyłowa w bazie Scopus lokuje je w kategorii Q4;

4. Pięciu kolejnym czasopismom na liście rankingowej z uwzględnieniem dyscypliny naukowej w każdej kategorii podanej w ust. 3, KEN może podwyższyć o jeden próg punktowy liczbę punktów przypisanych temu czasopismu, ze względu na rzeczywistą pozycję w danej dyscyplinie tego czasopisma. Podwyższenie punktacji wymaga sporządzenia uzasadnienia merytorycznego.

Ponadto zwracamy uwagę, że nieakceptowalny jest woluntaryzm sprowadzający się do

podwyższenia lub obniżenia przez KEN o maksymalnie dwa progi punktowe liczby punktów przypisanych danemu czasopismu (łącznie tworzy to różnicę 4 progów punktowych, czyli np. czasopismo otrzymujące według obliczeń 70 punktów, w wyniku takiej korekty może mieć 20, 40 lub 100, 140 punktów, co przeczy całkowicie idei dokonywania jakichkolwiek obliczeń). Należy usunąć wszystkie tego typu zapisy w tekście Rozporządzenia.

W to miejsce należy wprowadzić zapisy o treści:

Jeżeli punktacja przypisana czasopismu naukowemu zgodnie z obliczeniami nie odpowiada rzeczywistej pozycji naukowej tego czasopisma w danej dyscyplinie, KEN może podwyższyć o jeden próg punktowy liczbę punktów przypisanych temu czasopismu, pod warunkiem sporządzenia uzasadnienia merytorycznego.

Akademia Inżynierska w Polsce upoważnia Wiceprezesa Prof. dr hab. inż. Leszka A. Dobrzańskiego do reprezentowania jej w kontaktach z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawach wykazu czasopism oraz związanych z tym konsultacji i dyskusji. Podajemy dane kontaktowe
e-mail: leszek.adam@gmail.com
tel. 606 33 55 66

Komitet Wykonawczy Akademii Inżynierskiej w Polsce AIP

Prezes – Jerzy BARGLIK

Wiceprezes – Leszek DOBRZAŃSKI

Wiceprezes – Sebastian SKOCZYPIEC

Sekretarz Generalny – Andrzej PACHUTA

Skarbnik – Kamil WÓJCIK

Członkowie:

Teofil JESIONOWSKI

Tadeusz KAMISIŃSKI

Ewa MAŃKIEWICZ-CUDNY

Jerzy LIS

Emilia WOŁOWIEC-KORECKA

Katowice-Gliwice-Kraków-Warszawa-Poznań-Łódź, 19 listopada 2024 roku